

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Експериментальна психологія»

професійний обов'язковий освітній компонент
за освітньо-професійними програмами «Екстремальна та кризова
психологія», «Робота з персоналом»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах на 2024-2025
навчальний рік.

Протокол від «23» серпня 2024 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Експериментальна психологія»

2024 рік

Анотація дисципліни

Експериментальна психологія є однією із найцікавіших і водночас найскладніших для розуміння галузей психологічної науки. Володіння нормативами експериментальної психології забезпечує здобувачу вищої освіти орієнтування у методології та методах вивчення особистості.

Вивчення особливостей застосування експериментального та інших методів в психології є важливим компонентом професійної підготовки психолога, що допомагає йому дослідити не тільки ті чи інші психічні явища, а й причини їх виникнення, науково обґрунтовано прогнозувати прояви певних психічних закономірностей. Саме тому курс «Експериментальна психологія» є одним із базових у підготовці психологів.

Основний результат, якого мають досягти здобувачі вищої освіти у ході вивчення навчальної дисципліни, є закладання засад психологічної культури їх професійного мислення щодо підготовки та проведення експериментального та прикладного практичного дослідження. З метою активізації самостійної роботи програма містить семінарсько-практичні заняття, а також перелік завдань для самостійної роботи. Для підсумкового контролю програмою курсу передбачено проведення екзамену.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Боснюк Валерій Федорович, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету управління та захисту населення, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, викладацька кафедри ПДОУ.
E-mail	bosnyk@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- статистичні методи аналізу психологічних даних; - психологія копінг-поведінки в різноманітних ситуативних контекстах; - дослідження ментальних ресурсів особистості. - позитивна психологія.
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи аналізу даних в статистичних пакетах SPSS Statistics, STATISTICA, jamovi; - навички аналізу даних в мові програмування R.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Боснюк В.Ф. Дистанційне комп'ютерне тестування як сучасна форма професійно-психологічного відбору. Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності закладів вищої освіти МВС України та Національної поліції України: матеріали міжвідомчого науково-практичного круглого столу (Київ, 25 квітня 2019 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. С. 57-58.

	<p>2. Олефір В.О., Боснюк В.Ф. Взаємодія вимог освітнього середовища та особистісних ресурсів в прогнозуванні академічного вигорання. Психологічний часопис: науковий журнал. Том 4. Вип. 6. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2020. С. 169-184.</p> <p>3. Боснюк В.Ф., Олефір В.О. Когнітивний компонент суб'єктивного благополуччя особистості в ситуації пандемії COVID-19. Психологічний часопис: науковий журнал. Том 7. Вип. 4 (48). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2021. С. 57-68. https://doi.org/10.31108/1.2021.7.4</p> <p>4. Олефір В.О., Боснюк В.Ф. Медіаторна роль психологічного капіталу у взаємозв'язку між сприйняттям стресу особистістю та задоволеністю життям. Науковий вісник ХДУ. Серія «Психологічні науки». Випуск 2. Херсон: Гельветика, 2021. С. 38-49. https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2021-2-5</p> <p>5. Олефір В.О., Боснюк В.Ф. Розрахунок обсягу вибірки як наріжний камінь планування наукового дослідження. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. Випуск 9, 2021. С. 186-195. https://doi.org/10.30970/PS.2021.9.24</p> <p>6. Боснюк В.Ф. Роль показника розміру ефекту в сучасних психологічних дослідженнях. Проблеми екстремальної та кризової психології 2021. № 2(2). С. 97-109. https://doi.org/10.52363/dcpp-2021.2.9</p> <p>7. Olefir, V. O., & Bosniuk, V. F. (2023). Adaptation of the Psychological Capital Questionnaire (PCQ-12S). <i>Insight: the psychological dimensions of society</i>, 9, 50–71. https://doi.org/10.32999/KSU2663-970X/2023-9-4</p>
--	---

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань про систему наукових методів вивчення психіки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна
Рік підготовки	3 курс
Семестр	5, 6
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	6
- кількість модулів	4
- загальна кількість годин	180
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	10
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	4
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсова робота (годин)	30
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	166
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль	диференційований залік, екзамен, курсова робота

Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного навчання необхідне опанування навчальними дисциплінами: загальна психологія, психодіагностика, математичні методи в психології.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм «Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПР4.
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методи тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПР5.
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти	ПР6.

навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	
- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПР7.
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	ПР8.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та спеціальні)	ЗК, СК
- Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК5.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ЗК6.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК7.
- Здатність працювати в команді.	ЗК9.
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.	СК5.
- Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.	СК6.
- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	СК7.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Експериментальна психологія як наука. Система методів дослідження психіки.

Тема 1.1. Психологія як наука про людину.

Тема 1.2. Методологічні принципи психології як науки про людину.

Тема 1.3. Планування наукового дослідження.

Тема 1.4. Неекспериментальні методи дослідження психіки.

МОДУЛЬ 2. Метод психологічного експерименту.

Тема 2.1. Характеристика методу психологічного експерименту.

Тема 2.2. Валідність та загрози валідності експерименту.

Тема 2.3. Характеристика і особливості експериментальних планів.

Тема 2.4. Квазіекспериментальні плани.

МОДУЛЬ 3. Статистичний аналіз, інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.

Тема 3.1. Реплікаційна криза в психології та шляхи її подолання.

Тема 3.2. Вибірка і генеральна сукупність, інтернет дослідження.

Тема 3.3. Оцінка розміру ефекту та основні ідеї мета-аналізу.

Тема 3.4. Базові методи статистичного аналізу результатів психологічних досліджень.

Тема 3.5. Представлення результатів дослідження в графіках та

таблицях.

МОДУЛЬ 4. Проблема вимірювання в психології та кореляційні плани.

Тема 4.1. Плани кореляційних досліджень в психології.

Тема 4.2. Проблема вимірювання в психології.

Тема 4.3. Психометричні характеристики тестів.

Тема 4.4. Експериментальна психосемантика.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
5 - й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1.	8	1			7	
Тема 1.2.	8				8	
Тема 1.3.	8	1			7	
Тема 1.4.	10				10	
Разом за модулем 1	34	2			32	
Модуль 2						
Тема 2.1.	8	1			7	
Тема 2.2.	8				8	
Тема 2.3.	8	1			7	
Тема 2.4.	10				10	
Разом за модулем 2	34	2			32	
Разом за семестр	68	4			64	
6 - й семестр						
Модуль 3						
Тема 3.1.	8	1	1		6	
Тема 3.2.	6	1			5	
Тема 3.3.	10		1		9	
Тема 3.4.	12		1		11	
Тема 3.5.	10		1		9	
Разом за модулем 3	46	2	4		40	
Модуль 4						
Тема 4.1.	8	1			7	

Тема 4.2.	8	1			7	
Тема 4.3.	10	1			9	
Тема 4.4.	10	1			9	
Разом за модулем 4	36	4			32	
Разом за семестр	82	6	4		72	
Курсова робота	30				30	
Разом	180	10	4		166	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Шляхи подолання реплікаційної кризи в психології	1
2.	Місце мета-аналізу в психологічних дослідженнях	1
3.	Стратегії статистичного доказу ефективності експериментального впливу	1
4.	Особливості представлення результатів дослідження в графіках та таблицях	1
	Разом	4

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (курскових робіт)

1. Роль емоційного інтелекту в процесі адаптації особистості до професійної діяльності.
2. Особливості життєстійкості працівників ДСНС України.
3. Особливості прояву психічних станів курсантів, які заступають на чергування в НПРЧ.
4. Роль особистісних властивостей при виборі стратегій поведінки в умовах стресу.
5. Дослідження динаміки комунікативної сфери курсантів НУЦЗ України.
6. Особливості емоційного стану працівників ДСНС.
7. Мимовільний інтелектуальний контроль як фактор поведінки в конфліктних ситуаціях.
8. Фактори соціально-психологічної згуртованості працівників пожежно-рятувальних підрозділів.
9. Вплив особистісних якостей на процес прийняття рішень особистістю в напружених умовах діяльності.
10. Особливості ціннісних орієнтацій у майбутніх представників ризиконебезпечних професій.
11. Психологічні особливості професійної відповідальності рятувальника.
12. Особистісні якості рятувальників в залежності від стажу роботи.

13. Когнітивні стилі як фактори прийняття рішень працівниками оперативно-рятувальних підрозділів в умовах невизначеності.
14. Гумор як ресурс подолання стресових ситуацій особистості.
15. Психологічні особливості іміджу рятувальників.
16. Взаємозв'язок особистісних якостей рятувальника з стратегіями прийняття рішень.
17. Взаємозв'язок емоційного ресурсу рятувальника з захисно-копінговою поведінкою.
18. Стан стомлення та його вплив на ефективність професійної діяльності.
19. Особливості девіантної поведінки курсантів різноманітних силових структур України.
20. Психологічні детермінанти професійної деформації рятувальника.
21. Особливості розвитку ПТСР у працівників ДСНС.
22. Особливості психологічної стійкості у рятувальників.
23. Особливості психічної надійності курсантів ризиконебезпечних професій.
24. Соціально-психологічні чинники розвитку толерантності психолога у процесі професійного розвитку.
25. Особливості задоволеності життям працівників ДСНС.
26. Особливості взаємозв'язку соціального інтелекту рятувальників з комунікативною компетентністю.
27. Гендерні особливості емоційної сфери курсантів НУЦЗ України.
28. Взаємозв'язок гендерно-статевих особливостей курсантів НУЦЗ України з успішністю навчальної діяльності.
29. Особливості психічної саморегуляції працівників служби швидкої медичної допомоги.
30. Самостійність як навчально важлива якість курсантів НУЦЗ України.
31. Встановлення професійної ідентичності майбутніх психологів НУЦЗ України.
32. Динаміка навчально важливих якостей в професійному встановленні курсантів-рятувальників.
33. Особливості мотивації тривожних курсантів.
34. Особистісні ресурси адаптації працівників ДСНС до професійної діяльності.
35. Вплив рівня згуртованості колективу на мотивацію трудової діяльності.
36. Життєві стратегії рятувальників різних вікових періодів.
37. Психологічні особливості розвитку професійних творчих здібностей майбутніх психологів ДСНС.
38. Індивідуально-психологічні особливості рятувальників з різним рівнем психологічного благополуччя.
39. Психологічні особливості переживання посттравматичного

стресового розладу учасниками зони антитерористичної операції.

40. Психологічні фактори професійної самореалізації рятувальників.

41. Гендерні особливості соціального страху у здобувачів вищої освіти НУЦЗ України.

42. Особливості емпатії у здобувачів вищої освіти різної професійної спрямованості.

43. Психологічні особливості життєздатності курсантів-рятувальників різної навчальної спеціальності.

44. Життєві стратегії рятувальників в ситуації воєнного конфлікту.

45. Індивідуально-психологічні фактори психологічного благополуччя рятувальників в період війни.

46. Вплив війни на психічне здоров'я особистості.

47. Психологічні особливості розвитку резильєнтності рятувальників.

48. Роль особистісних ресурсів персоналу організацій у формуванні захопленості роботою.

49. Психологічні особливості сприйняття населенням України психолога ДСНС.

50. Роль психологічного капіталу в суб'єктивному благополуччі особистості.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота. Використовуються словесні (пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація, спостереження), практичні методи навчання. В процесі навчання задіюються технічні ресурси та відео метод. В межах навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти виконують науково-дослідна роботу, яка оформлюється у вигляді курсової.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної

роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку, екзамену та курсової роботи.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модулі 1, 2	лекції	2	0	0
	семінарські заняття*	0	0	0
Індивідуальна самостійна робота				30
Разом за поточний контроль				30
II. Контрольна робота*				30
III. Підсумковий контроль (диференційований залік)*				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100
I. Поточний контроль				
Модулі 3, 4	лекції	3	0	0
	семінарські заняття *	2	0	0
Індивідуальна самостійна робота				30
Разом за поточний контроль				30
II. Контрольна робота*				30
III. Підсумковий контроль (екзамен)*				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* – види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

26-30 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самостійні судження;

21-25 балів – тему розкрито вичерпно, положення обґрунтовані, матеріал повністю взято з літератури;

16-20 балів – тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

11-15 балів – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самостійно та інтерпретовані правильно;

6-10 балів – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

1-5 балів – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є

достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу, здобувачем не виконане.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем з нижченаведеного переліку або індивідуальну тему погоджену з викладачем та самостійно виконати поглиблене дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти за модулем 1 та 2:

1. Що робить психологію наукою?
2. Проаналізуйте основні аспекти внеску українських дослідників у розвиток експериментальної психології як галузі психологічних знань.
3. Порівняйте і встановіть розбіжності між основними психологічними школами з точки зору їх дослідницьких інтересів та методологій.
4. Проблеми, що виникають у процесі експериментального дослідження психіки
5. Порівняйте існуючі класифікації психологічних методів і виокреміть критерії, що були покладені в основу кожної з них. Яка з класифікацій Вам здається найбільш повною і обґрунтованою? Чому?
6. Порівняльний аналіз та характеристика природничо-наукової та гуманітарної парадигми дослідження особистості.
7. Основні способи ведення бесіди. Особливості бесіди з дітьми.
8. Планування експерименту в психології. Етапи проведення цілісного експериментального дослідження.
9. За яких умов використовують експериментальні плани для одного досліджуваного? У яких галузях психології вони застосовуються?
10. У чому полягають особливості факторних планів за методом латинського і греко-латинського квадратів?
11. Чим відрізняються факторні експериментальні плани від однофакторних? Дайте визначення понять «основний ефект» і «ефект

взаємодії змінних». Наведіть приклади різних варіантів взаємодії. Проілюструйте їх графічно.

12. Наведіть основні типи квазіекспериментальних планів. Проілюструйте їх прикладами реальних або гіпотетичних експериментів.

13. Сутність кроскультурного дослідження. Специфіка планування та проведення кроскультурного дослідження.

14. Специфіка психогенетичного дослідження. Система психогенетичних методів, їх характеристика.

15. Специфіка патопсихологічного експерименту.

16. Сучасні етичні стандарти та кодекси в роботі психолога в Україні та за кордоном при проведенні досліджень з людьми.

17. Характеристика та аналіз найжорстокіших експериментів в психології.

18. Експерименти у медичній психології, психотерапії та консультуванні.

19. Правове регулювання психологічних досліджень.

20. Наукове шахрайство та чистота експерименту.

21. Оцінка вартості: аналіз затрат та ефективності експерименту.

22. Критика експериментальної психології.

23. Експеримент в психології – аргументи «за» та «проти» застосування.

24. Проблема невірних узагальнень як артефактних висновків.

25. Методи вивчення документів. Основні етапи контент-аналітичного дослідження.

26. Специфіка біографічного методу. Основні джерела біографічної інформації. Різновиди біографічного методу, їх характеристика.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти за модулем 3 та 4:

1. Можливі шляхи подолання кризи відтворення результатів психологічного дослідження.

2. Сучасний стан статистичного аналізу даних та його перспективи.

3. Розповсюджені помилки в інтерпретації р-значення статистичної значущості при перевірці гіпотез.

4. Розмір ефекту як показник практичної значущості дослідження.

5. Проблема та особливості визначення обсягу вибірки в дослідженні.

6. Мета-аналіз як інструмент доказової психології.

7. Проблема пропущених даних у психологічних дослідженнях.

8. Проблема вибору коефіцієнта кореляції в психологічному дослідженні.

9. Методи оцінки статистичної значущості відмінностей між вибірками дослідження.

10. Основні принципи якісного візуального відображення наукових результатів.

11. Аналіз графіків представлення результатів дослідження в залежності від типів даних.
12. Особливості представлення результатів дослідження в таблицях.
13. Проблема, методи виявлення і контролю ефектів схильності давати респондентами соціально бажані відповіді при тестуванні.
14. Проблема узагальнення результатів психологічних досліджень.
15. Характеристика методу контент-аналізу.
16. Характеристика методу мета-аналізу.
17. Особливості інтернет тестування в психології.
18. Особливості комп'ютерного адаптивного тестування.
19. Специфіка психосемантичних методів вивчення особистості.
20. Порівняльний аналіз психометричної та психосемантичної парадигм конструювання тестів і шкал.
21. Проблеми використання методу моделювання в психології.
22. Основні напрямки експериментального моделювання в психології.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт:

- 25-30 балів – вірно дані відповіді на чотири питання з дотриманням всіх вимог до виконання;
- 20-24 балів – в цілому розкриті чотири питання, але недостатньо обґрунтуванні відповіді, допущені незначні помилки;
- 15-19 балів – дані відповіді на три питання;
- 10-14 балів – дані відповіді на два питання
- 5-9 балів – дано відповідь на одне питання;
- 0-4 балів – відповідь відсутня або робота містить грубі помилки.

Контрольна робота є складовою контролю роботи здобувачів вищої освіти, яка виконується у вигляді письмової роботи під час періоду самостійного навчання. Для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати контрольну роботу, яка виконується у міжсесійний період та повинна бути подана для перевірки та рецензування викладачу. Здобувачі вищої освіти, контрольні роботи яких пройшли рецензування та зараховані, вважаються допущеними до складання екзамену з дисципліни. Оцінювання контрольної роботи здійснюється у відповідності до визначених критеріїв. У день складання екзамену контрольні роботи на рецензування не приймаються.

Загальні вимоги до оформлення контрольної роботи: написання українською мовою, чіткість побудови, логічна послідовність аргументації відповідей на завдання. Слід використовувати загальноприйнятую психологічну термінологію.

Контрольна робота оформляється на аркушах формату А4 без рамок, додержуючись таких розмірів полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Текст і рисунки набираються на комп'ютері. При підготовці рукопису засобами текстового редактора Word рекомендується

дотримуватися таких вимог: шрифт – Times New Roman, розмір 14; міжрядковий інтервал – 1; відступ – 1,25 см; вирівнювання тексту – за шириною. В таблицях та рисунках допускається використання шрифту розміром 12. Нумерація сторінок має бути наскрізною і подаватися арабськими цифрами зверху справа сторінки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але номер сторінки на ньому не ставлять.

Список використаних літературних джерел розміщується з нової сторінки у алфавітному порядку.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат).

Кожен варіант контрольної роботи складається з чотирьох питань. У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Питання до контрольної роботи за модулем 1 та 2:

1. Предмет вивчення експериментальної психології.
2. Критерії наукового знання в психології
3. Закономірності розвитку науки в психології
4. Що таке наукова парадигма?
5. Історичний розвиток наукових парадигм в психології.
6. В чому проявляється «комплекс методологічної неповноцінності» серед науковців-психологів?
7. Основні наукові принципи дослідження особистості в психології.
8. Місце психології в системі наук.
9. Загальне представлення про методологію науки.
10. Характеристика природничо-наукового підходу до дослідження особистості.
11. Характеристика гуманітарного підходу до дослідження особистості.
12. Порівняльний аналіз природничо-наукової та гуманітарних підходів до дослідження особистості в психології.
13. Відмінність «класичної» від «некласичної» психології.
14. Загальна характеристика та різноманітні класифікації наукового дослідження в психології.
15. Основні етапи наукового дослідження в психології.
16. Роль наукової проблеми в психологічному дослідженні.
17. Характеристика та вимоги до наукових гіпотез у дослідженні.

18. Типові помилки при формулюванні гіпотез, мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження та інших атрибутів кваліфікаційної наукової роботи.
19. Роль теоретичного аналізу проблеми дослідження в науковій роботі.
20. Критерії якості теоретичних статей.
21. Типові недоліки оглядів літературних джерел науковцями.
22. Академічний плагіат та його різновиди.
23. Етика наукових досліджень в психології. Основні цілі етичних стандартів.
24. Інформаційна згода, постінтерв'ю, конфіденційність як засоби турботи про досліджуваних.
25. Прояви неетичної поведінки в науці.
26. Сумнівні дослідницькі практики та способи протидії ним.
27. Основні джерела збору даних у психологічних дослідженнях.
28. Загальна характеристика неекспериментальних методів в психології.
29. Загальна характеристика методу спостереження.
30. Основні проблеми при застосуванні методу спостереження в психологічному дослідженні.
31. Переваги та недоліки методу спостереження.
32. Різноманітні види спостереження як методу дослідження в психології.
33. Характеристика етапів застосування методу спостереження в дослідженні.
34. Особливості реєстрації результатів при застосуванні методу спостереження.
35. Загальна характеристика методу анкетування.
36. Переваги та недоліки методу анкетування.
37. Правила формулювання запитань в анкеті.
38. Характеристика етапів розробки анкети в психологічному дослідженні.
39. Вимоги до композиції і оформлення психодіагностичної анкети.
40. Характеристика процедури анкетування і правила поведінки анкетеру.
41. Організація та проведення опитування експертів.
42. Загальна характеристика та види методу інтерв'ю в психологічних дослідженнях.
43. Правила інтерв'юєру для якісного проведення інтерв'ю.
44. Переваги та недоліки методу інтерв'ю.
45. Роль архівного методу в психологічних дослідженнях.
46. Види архівних досліджень в психології.
47. Переваги та недоліки архівного методу в психологічних досліджень.
48. Загальна характеристика методу психологічного експерименту.

49. Яким критеріям повинно відповідати дослідження, щоб ми могли зробити висновок про причинно-наслідковий зв'язок?
50. Переваги та недоліки методу психологічного експерименту.
51. Характеристика незалежних змінних в психологічному експерименті.
52. Характеристика залежних змінних в психологічному експерименті.
53. Характеристика побічних змінних в психологічному експерименті.
54. Основні способи контролю впливу побічних змінних в психологічному експерименті.
55. Характеристика етапів проведення експерименту в психології.
56. Аналіз видів експериментів в психологічних дослідженнях.
57. Характеристика та види валідності в психологічному експерименті.
58. Аналіз загроз внутрішньої валідності психологічного експерименту.
59. Аналіз загроз зовнішньої валідності психологічного експерименту.
60. Логіка експериментування. Суть експериментальних планів.
61. Характеристика міжгрупових експериментальних планів.
62. Характеристика внутрішньогрупових експериментальних планів.
63. Загальна характеристика експериментальних планів згідно класифікації Д. Кемпбелла.
64. Аналіз видів доекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.
65. Аналіз видів істинних експериментальних планів для однієї незалежної змінної.
66. Характеристика факторних експериментальних планів.
67. Характеристика неповних планів для декількох незалежних змінних: латинський квадрат.
68. Характеристика експериментальних планів для маленьких вибірок. Експериментальні плани з одним досліджуванним.
69. Загальна характеристика квазіекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.
70. Аналіз видів квазіекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.

Питання до контрольної роботи за модулем 3 та 4:

1. Характеристика кризи відтворення результатів психологічних досліджень.
2. Причини виникнення кризи відтворення результатів психологічних досліджень.
3. Можливі шляхи подолання кризи відтворення результатів психологічного дослідження.
4. Сумнівні дослідницькі практики як причина виникнення реплікаційної кризи в психології.
5. Основні вимоги Американської психологічної асоціації до наукових публікацій.

6. Ідея процедури перевірки статистичної значущості нульової гіпотези.
7. Розповсюджені помилки в інтерпретації р-значення статистичної значущості при перевірці гіпотез.
8. Основні статистичні аспекти, які необхідно врахувати при плануванні наукового дослідження.
9. Характеристика помилок I та II роду в дослідженні.
10. Розмір ефекту як показник практичної значущості дослідження.
11. Аргументи зазначення розміру ефекту в наукових звітах.
12. Важливість розрахунку обсягу вибірки в науковому дослідженні.
13. Від яких параметрів залежить розрахунковий розмір вибірки в дослідженні? Їх характеристика.
14. Вибірка та генеральна сукупність: їх співвідношення та характеристика.
15. Стратегії формування вибірок у психологічному дослідженні.
16. Відмінності ймовірнісних від неймовірнісних стратегій формування вибірки дослідження.
17. На які аспекти необхідно звертати увагу при оцінці якості сформованої вибірки?
18. Особливості взаємодії експериментатора з досліджуваними-добровольцями, їх психологічна характеристика.
19. Онлайн-дослідження в Інтернеті: можливості та обмеження, корисні ресурси.
20. Можливі проблеми при формуванні онлайн-вибірки досліджуваних та шляхи їх подолання.
21. Як кількісно оцінити розмір ефекту в дослідженні?
22. Особливості інтерпретації індексів величини розміру ефектів в дослідженні.
23. Типові величини розмірів ефектів в психологічних дослідженнях. Як прийняти рішення про розмір ефекту у вашому дослідженні?
24. Характеристика методу мета-аналізу в психологічних дослідженнях.
25. Проблема накопичення знань в психологічних дослідженнях. Роль мета-аналізу у вирішенні цієї проблеми.
26. Основні етапи застосування мета-аналізу у своєму дослідженні.
27. Особливості представлення та інтерпретації результатів мета-аналітичних досліджень.
28. Проблеми методу мета-аналізу.
29. Навіщо здійснювати статистичний аналіз даних?
30. Особливості презентування результатів власних досліджень спеціалістам, які не знайомі з особливостями статистичного аналізу даних.
31. Особливості підготовки результатів дослідження до статистичного аналізу. Чистка даних.
32. Методи оцінки відповідності даних закону нормального розподілу.

33. Що робити науковцеві, якщо дані не відповідають закону нормального розподілу?
34. Параметри, які впливають на вибір статистичного критерію аналізу даних.
35. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівнянні емпіричного (спостережуваного) розподілу з теоретичним (очікуваним) (одновибіркові критерії).
36. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівняння двох емпіричних розподілів.
37. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівняння трьох і більше емпіричних розподілів.
38. Характеристика статистичних критеріїв, які використовуються для виявлення взаємозв'язків між змінними.
39. Стратегії статистичного доказу ефективності експериментального впливу.
40. Загальна характеристика дисперсійного аналізу.
41. Аналіз видів дисперсійного аналізу.
42. Основні правила науковцям для якісної наукової графіки.
43. Види графіків представлення результатів дослідження в залежності від типів даних.
44. Особливості представлення результатів дослідження в таблицях.
45. Особливості кореляційних досліджень в психології.
46. Коефіцієнт кореляції та його особливості.
47. Проблеми кореляційних досліджень.
48. Характеристика зрізових кореляційних планів.
49. Характеристика лонгітюдних кореляційних планів.
50. Характеристика змішаних кореляційних планів.
51. Характеристика психогенетичних кореляційних планів.
52. Характеристика крос-культурних кореляційних планів.
53. Виникнення і розвиток психологічного тестування.
54. Сучасні проблеми в практиці вимірювання психологічних характеристик особистості.
55. Особливості психологічного вимірювання в психофізіології психофізиці та психометриці.
56. Характеристика та альтернативи репрезентаційній теорії вимірювань С. Стівенса
57. Характеристика суб'єктивних, об'єктивних та проєктивних психодіагностичних методик.
58. Види та характеристики шкал відповідей на запитання в опитувальниках.
59. Класифікації шкал відповідей в психологічному тестуванні. Особливості вимірювальних шкал Гуттмана, Терстоуна та Лікерта.
60. Характеристика основних психометричних властивостей психодіагностичних тестів.

61. Характеристика надійності як внутрішньої узгодженості тесту. Методи оцінки надійності.
62. Характеристика та проблеми класичної тестової теорії.
63. Характеристика та проблеми неklasичної тестової теорії.
64. Особливості комп'ютерного адаптивного тестування
65. Випадкова помилка вимірювання та шляхи її зниження.
66. Систематична помилка вимірювання при тестуванні та шляхи її зниження.
67. Характеристика та види валідності тесту.
68. Характеристика змістовної валідності тесту та шляхи її доказу.
69. Характеристика структурної валідності тесту та шляхи її доказу.
70. Характеристика зовнішньої валідності тесту та шляхи її доказу.
71. Підходи до розуміння та шляхи подолання проблеми давання досліджуваними соціальні бажані відповіді при тестуванні.
72. Проблема стандартизації тестових психодіагностичних норм. Стандарти шкали в психології.
73. Етапи розробки психологічного тесту згідно психометричної парадигми.
74. Загальна характеристика експериментальної психосемантики.
75. Порівняльний аналіз психометричної та психосемантичної парадигм конструювання тестів і шкал.
76. Характеристика етапів конструювання тестів згідно психосемантичної парадигми.
77. Характеристика суб'єктивного шкалювання як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
78. Характеристика рангування як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
79. Характеристика сортування як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
80. Характеристика асоціативного експерименту як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
81. Характеристика семантичного диференціалу як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
82. Характеристика репертуарних ґрат як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.

Підсумковий контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

35-40 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст питань;

28-34 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є

несуттєві неточності та незначні помилки;

20-27 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

12-19 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкритий зміст питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

5-11 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0-4 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту питань.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі усного екзамену.

Кожен варіант екзаменаційного білету складається з чотирьох питань. Відповіді на питання оцінюються за критеріями досягнення нормативних результатів навчання. Основними вимогами є розуміння ідей та положень, здатність вичерпно та аргументовано їх викласти, висловити та обґрунтувати власну позицію з питань, що розглядаються в ході вивчення дисципліни.

Перелік питань для підготовки до екзамену:

1. Предмет вивчення експериментальної психології.
2. Критерії наукового знання в психології
3. Закономірності розвитку науки в психології
4. Що таке наукова парадигма?
5. Історичний розвиток наукових парадигм в психології.
6. В чому проявляється «комплекс методологічної неповноцінності» серед науковців-психологів?
7. Основні наукові принципи дослідження особистості в психології.
8. Місце психології в системі наук.
9. Загальне представлення про методологію науки.
10. Характеристика природничо-наукового підходу до дослідження особистості.
11. Характеристика гуманітарного підходу до дослідження особистості.
12. Порівняльний аналіз природничо-наукової та гуманітарних підходів до дослідження особистості в психології.
13. Відмінність «класичної» від «некласичної» психології.
14. Загальна характеристика та різноманітні класифікації наукового дослідження в психології.
15. Основні етапи наукового дослідження в психології.
16. Роль наукової проблеми в психологічному дослідженні.
17. Характеристика та вимоги до наукових гіпотез у дослідженні.
18. Типові помилки при формулюванні гіпотез, мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження та інших атрибутів кваліфікаційної наукової роботи.
19. Роль теоретичного аналізу проблеми дослідження в науковій роботі.

20. Критерії якості теоретичних статей.
21. Типові недоліки оглядів літературних джерел науковцями.
22. Академічний плагіат та його різновиди.
23. Етика наукових досліджень в психології. Основні цілі етичних стандартів.
24. Інформаційна згода, постінтерв'ю, конфіденційність як засоби турботи про досліджуваних.
25. Прояви неетичної поведінки в науці.
26. Сумнівні дослідницькі практики та способи протидії ним.
27. Основні джерела збору даних у психологічних дослідженнях.
28. Загальна характеристика неекспериментальних методів в психології.
29. Загальна характеристика методу спостереження.
30. Основні проблеми при застосуванні методу спостереження в психологічному дослідженні.
31. Переваги та недоліки методу спостереження.
32. Різноманітні види спостереження як методу дослідження в психології.
33. Характеристика етапів застосування методу спостереження в дослідженні.
34. Особливості реєстрації результатів при застосуванні методу спостереження.
35. Загальна характеристика методу анкетування.
36. Переваги та недоліки методу анкетування.
37. Правила формулювання запитань в анкеті.
38. Характеристика етапів розробки анкети в психологічному дослідженні.
39. Вимоги до композиції і оформлення психодіагностичної анкети.
40. Характеристика процедури анкетування і правила поведінки анкетеру.
41. Організація та проведення опитування експертів.
42. Загальна характеристика та види методу інтерв'ю в психологічних дослідженнях.
43. Правила інтерв'юєру для якісного проведення інтерв'ю.
44. Переваги та недоліки методу інтерв'ю.
45. Роль архівного методу в психологічних дослідженнях.
46. Види архівних досліджень в психології.
47. Переваги та недоліки архівного методу в психологічних дослідженнях.
48. Загальна характеристика методу психологічного експерименту.
49. Яким критеріям повинно відповідати дослідження, щоб ми могли зробити висновок про причинно-наслідковий зв'язок?
50. Переваги та недоліки методу психологічного експерименту.

51. Характеристика незалежних змінних в психологічному експерименті.
52. Характеристика залежних змінних в психологічному експерименті.
53. Характеристика побічних змінних в психологічному експерименті.
54. Основні способи контролю впливу побічних змінних в психологічному експерименті.
55. Характеристика етапів проведення експерименту в психології.
56. Аналіз видів експериментів в психологічних дослідженнях.
57. Характеристика та види валідності в психологічному експерименті.
58. Аналіз загроз внутрішньої валідності психологічного експерименту.
59. Аналіз загроз зовнішньої валідності психологічного експерименту.
60. Логіка експериментування. Суть експериментальних планів.
61. Характеристика міжгрупових експериментальних планів.
62. Характеристика внутрішньогрупових експериментальних планів.
63. Загальна характеристика експериментальних планів згідно класифікації Д. Кемпбелла.
64. Аналіз видів доекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.
65. Аналіз видів істинних експериментальних планів для однієї незалежної змінної.
66. Характеристика факторних експериментальних планів.
67. Характеристика неповних планів для декількох незалежних змінних: латинський квадрат.
68. Характеристика експериментальних планів для маленьких вибірок. Експериментальні плани з одним досліджуванним.
69. Загальна характеристика квазіекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.
70. Аналіз видів квазіекспериментальних планів в психологічних дослідженнях.
71. Характеристика кризи відтворення результатів психологічних досліджень.
72. Причини виникнення кризи відтворення результатів психологічних досліджень.
73. Можливі шляхи подолання кризи відтворення результатів психологічного дослідження.
74. Сумнівні дослідницькі практики як причина виникнення реплікаційної кризи в психології.
75. Основні вимоги Американської психологічної асоціації до наукових публікацій.
76. Ідея процедури перевірки статистичної значущості нульової гіпотези.
77. Розповсюджені помилки в інтерпретації р-значення статистичної значущості при перевірці гіпотез.

78. Основні статистичні аспекти, які необхідно врахувати при плануванні наукового дослідження.
79. Характеристика помилок I та II роду в дослідженні.
80. Розмір ефекту як показник практичної значущості дослідження.
81. Аргументи зазначення розміру ефекту в наукових звітах.
82. Важливість розрахунку обсягу вибірки в науковому дослідженні.
83. Від яких параметрів залежить розрахунковий розмір вибірки в дослідженні? Їх характеристика.
84. Вибірка та генеральна сукупність: їх співвідношення та характеристика.
85. Стратегії формування вибірок у психологічному дослідженні.
86. Відмінності ймовірнісних від неймовірнісних стратегій формування вибірки дослідження.
87. На які аспекти необхідно звертати увагу при оцінці якості сформованої вибірки?
88. Особливості взаємодії експериментатора з досліджуваними-добровольцями, їх психологічна характеристика.
89. Онлайн-дослідження в Інтернеті: можливості та обмеження, корисні ресурси.
90. Можливі проблеми при формуванні онлайн-вибірки досліджуваних та шляхи їх подолання.
91. Як кількісно оцінити розмір ефекту в дослідженні?
92. Особливості інтерпретації індексів величини розміру ефектів в дослідженні.
93. Типові величини розмірів ефектів в психологічних дослідженнях. Як прийняти рішення про розмір ефекту у вашому дослідженні?
94. Характеристика методу мета-аналізу в психологічних дослідженнях.
95. Проблема накопичення знань в психологічних дослідженнях. Роль мета-аналізу у вирішенні цієї проблеми.
96. Основні етапи застосування мета-аналізу у своєму дослідженні.
97. Особливості представлення та інтерпретації результатів мета-аналітичних досліджень.
98. Проблеми методу мета-аналізу.
99. Навіщо здійснювати статистичний аналіз даних?
100. Особливості презентування результатів власних досліджень спеціалістам, які не знайомі з особливостями статистичного аналізу даних.
101. Особливості підготовки результатів дослідження до статистичного аналізу. Чистка даних.
102. Методи оцінки відповідності даних закону нормального розподілу.
103. Що робити науковцеві, якщо дані не відповідають закону нормального розподілу?
104. Параметри, які впливають на вибір статистичного критерію аналізу даних.

105. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівнянні емпіричного (спостережуваного) розподілу з теоретичним (очікуваним) (одновибіркові критерії).

106. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівняння двох емпіричних розподілів.

107. Характеристика статистичних критеріїв, які застосовуються при порівняння трьох і більше емпіричних розподілів.

108. Характеристика статистичних критеріїв, які використовуються для виявлення взаємозв'язків між змінними.

109. Стратегії статистичного доказу ефективності експериментального впливу.

110. Загальна характеристика дисперсійного аналізу.

111. Аналіз видів дисперсійного аналізу.

112. Основні правила науковцям для якісної наукової графіки.

113. Види графіків представлення результатів дослідження в залежності від типів даних.

114. Особливості представлення результатів дослідження в таблицях.

115. Особливості кореляційних досліджень в психології.

116. Коефіцієнт кореляції та його особливості.

117. Проблеми кореляційних досліджень.

118. Характеристика зрізових кореляційних планів.

119. Характеристика лонгітюдних кореляційних планів.

120. Характеристика змішаних кореляційних планів.

121. Характеристика психогенетичних кореляційних планів.

122. Характеристика крос-культурних кореляційних планів.

123. Виникнення і розвиток психологічного тестування.

124. Сучасні проблеми в практиці вимірювання психологічних характеристик особистості.

125. Особливості психологічного вимірювання в психофізіології психофізиці та психометриці.

126. Характеристика та альтернативи репрезентаційній теорії вимірювань С. Стівенса

127. Характеристика суб'єктивних, об'єктивних та проєктивних психодіагностичних методик.

128. Види та характеристики шкал відповідей на запитання в опитувальниках.

129. Класифікації шкал відповідей в психологічному тестуванні. Особливості вимірювальних шкал Гуттмана, Терстоуна та Лікерта.

130. Характеристика основних психометричних властивостей психодіагностичних тестів.

131. Характеристика надійності як внутрішньої узгодженості тесту. Методи оцінки надійності.

132. Характеристика та проблеми класичної тестової теорії.

133. Характеристика та проблеми некласичної тестової теорії.

134. Особливості комп'ютерного адаптивного тестування
135. Випадкова помилка вимірювання та шляхи її зниження.
136. Систематична помилка вимірювання при тестуванні та шляхи її зниження.
137. Характеристика та види валідності тесту.
138. Характеристика змістовної валідності тесту та шляхи її доказу.
139. Характеристика структурної валідності тесту та шляхи її доказу.
140. Характеристика зовнішньої валідності тесту та шляхи її доказу.
141. Підходи до розуміння та шляхи подолання проблеми давання досліджуваними соціальні бажані відповіді при тестуванні.
142. Проблема стандартизації тестових психодіагностичних норм. Стандартні шкали в психології.
143. Етапи розробки психологічного тесту згідно психометричної парадигми.
144. Загальна характеристика експериментальної психосемантики.
145. Порівняльний аналіз психометричної та психосемантичної парадигм конструювання тестів і шкал.
146. Характеристика етапів конструювання тестів згідно психосемантичної парадигми.
147. Характеристика суб'єктивного шкалювання як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
148. Характеристика рангування як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
149. Характеристика сортування як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
150. Характеристика асоціативного експерименту як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
151. Характеристика семантичного диференціалу як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.
152. Характеристика репертуарних ґрат як методу отримання психологічних даних згідно психосемантичної парадигми.

Критерії оцінювання знань здобувачів при захисті курсової роботи
(оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів):

Оцінюваний параметр	Бали	Критерії
1. Теоретична частина (0-20 балів)		
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (до 4 балів)	4	Зміст роботи відповідає темі, меті та завданням, плану
	2-3	Зміст роботи відповідає темі, але зроблено помилки в формулюванні мети, завдань чи є невідповідності плану і тексту
	0-1	Зміст роботи лише частково відповідає названим параметрам
Ступінь розкриття теоретичних аспектів	4	Повністю розкрито всі теоретичні аспекти теми, понятійний апарат адекватний

теми та коректність використання понятійного апарату (до 4 балів)	2-3 0-1	Не повністю розкрито всі аспекти теми Зроблено суттєві помилки в розкритті теоретичних аспектів проблеми
Логічності, послідовності, аргументованість, ступінь узагальнення матеріалу (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Виклад логічний, послідовний, аргументований. Матеріал узагальнено на високому рівні. Виклад логічний, послідовний, аргументований. Матеріал узагальнено на достатньому рівні. Є серйозні порушення логічності, аргументованості та узагальненості викладу
Обсяг, адекватність та актуальність використаних при написанні роботи матеріалів першоджерел та дотримання етики посилань (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Обсяг, адекватність та актуальність першоджерел відповідає вимогам Є порушення якоїсь з характеристик, в тому числі, відповідності посилань Є порушення кількох характеристик
Перевірка на плагіат (до 4 балів)	4 3 2 1	66 і більше % унікальності 61-65 % унікальності 56-60 % унікальності 50-55 % унікальності
2. Підбір методик (0 – 5 балів)		
Адекватність темі (до 2 балів)	2 1	Методики адекватні темі Методики не відповідають темі або не є науковими
Обґрунтованість вибору (до 2 балів)	2 1 0	Обґрунтовано вибір всіх методик Оґрунтовано вибір не всіх методик Вибір методик не оґрунтовано
Кількість та якість обраних методик (1 бал)	1	Якщо методики достатні для опису феномен
3. Опис результатів дослідження (0 – 35 балів)		
Вміння представляти результати дослідження (таблиці, рисунки) (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	Всі результати представлено чітко, правильно, з використанням сучасних технологій Деякі таблиці і рисунки представлено неправильно, дані не узагальнені Лише деякі або жодна з таблиць чи рисунків зроблені правильно і презентують дані
Опис результатів (повнота, адекватність, логічність) (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	Результати описано повно, логічно, з поясненнями та у відповідності з теоретичними положеннями. Результати описано недостатньо повно, зроблено помилки, не залучено теоретичні факти чи не пояснено результати. Результати не описано (лише констатовано факти), відсутні пояснення чи вони нелогічні і нечіткі.
Застосування методів математичної статистики (до 5 балів)	5 3 – 4 1 - 2	Застосовано адекватні статистичні критерії, правильно проведено підрахунки Застосовано адекватні статистичні критерії, але допущено помилки Відсутні або застосовані некоректно методи

		математичної статистики
Обґрунтування результатів (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Результати є обґрунтованими Результати обґрунтовані недостатньо Результати необґрунтовані або спроби обґрунтування є невдалими
Якість висновків (до 3 балів)	3 1-2	Висновки відповідають завданням, є чіткими Висновки не повною мірою відповідають завданням, є дуже широкими або, навпаки, локальними
Стилістика та логічність викладення матеріалу; правильне використання спеціальної термінології (до 3 балів)	3 1-2	Викладення логічне, застосована адекватна термінологія, застосовано науковий стиль викладення Викладення не зовсім логічне, застосовано ненаукові стилі викладення
4. Оформлення роботи (0 – 10 балів)		
Дотримання вимог стосовно об'єму роботи (до 3 балів)	3 0	Об'єм роботи відповідає вимогам Об'єм роботи недостатній
Розміщення і форматування тексту (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Все відповідає вимогам Частково відповідає вимогам Багато помилок і невідповідностей вимогам
Оформлення списку літератури та посилань (до 3 балів)	3 2 0-1	Оформлено відповідно до вимог Є незначні помилки Багато помилок і невідповідностей вимогам
5. Захист курсової роботи (0 – 30 балів)		
Своєчасність захисту (до 5 балів)	5 3 - 4 1 - 2	Перша призначена дата Друга призначена дата Третя призначена дата
Вміння чітко та стисло викласти основні результати курсової роботи (до 10 балів)	9 - 10 6 - 8 3 - 5 0 - 2	Матеріал представлено чітко, коротко, логічно. Викладено не зовсім послідовно і чітко Здобувач погано орієнтується в матеріалі Доповідь нелогічна, уривчаста
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	На всі питання дано повні, обґрунтовані відповіді Дано відповіді не на всі питання або вони не є достатньо обґрунтованими Відповіді не отримано, отримано на одне питання або вони є поверховими.
Якість презентації (якість представлених слайдів, їх зміст, володіння презентаційним матеріалом) (до 5 балів)	5 3-4 0-2	Розроблено якісні слайди, що відображають зміст роботи. Доповідач добре володіє презентаційним матеріалом. Розроблена презентація не відображає повний зміст роботи або здобувач не володіє її змістом. Презентація відсутня або вона низької якості, а здобувач в ній не орієнтується.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни

(здобувачі вищої освіти, які запізналися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними телефонами та планшетами дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Боснюк В.Ф. Експериментальна психологія: курс лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 192 с.
2. Боснюк В.Ф. Експериментальна психологія: Методичні рекомендації з підготовки до семінарських і практичних занять. Х.: НУЦЗУ, 2016. 34 с.
3. Боснюк В.Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Мультимедійне навчальне видання. Х.: НУЦЗУ, 2020. 141 с.
4. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 400 с.
5. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. К.: «ВД «Професіонал», 2007. 208 с
6. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Києво-Могилян. акад., 2010. 283 с.
7. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2021. 360 с.
8. Сімко Р.Т. Експериментальна психологія: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 198 с.

Інформаційні ресурси

1. Боснюк В.Ф. Курс дистанційного навчання в системі Moodle з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія». Режим доступу: <http://moodle.nuczu.edu.ua/course/index.php?categoryid=21>
2. Боснюк В.Ф. Плейлист освітнього YouTube-канал з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія». Режим доступу: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLYZFWbltGkD-mkkHqk-hiPULG0ONp1lqE>
3. Офіційний сайт IBM SPSS software. Режим доступу: <https://www.ibm.com/spss>
4. Офіційний сайт Jamovi. Режим доступу: <https://www.jamovi.org/>

5. G*Power. Пакет для оцінки статистичної потужності та розрахунку обсягу вибірки в дослідженні. Режим доступу: <http://www.gpower.hhu.de/>

Розробник:

Валерій Боснюк, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах
кандидат психологічних наук, доцент